

কুঁৱলী আঁতৰি আ কেশৱ মহন্ত

লক্ষ্মী বুক ষ্টল

গুৱাহাটী : অসম

প্ৰকাশক :

শ্ৰীবিচিত্ৰনাৰায়ণ দত্ত বৰুৱা, বি-এল

লয়াৰ্ছ বুক ষ্টল

গুৱাহাটী, অসম

প্ৰথম প্ৰকাশ : ১৯৬০

সুৰ : ব্ৰজেন বৰুৱা, ৰুদ্ৰ বৰুৱা, দিলীপ শৰ্মা, বীৰেন
দত্ত, চিত্ত আচাৰ্গ, দ্বিবন বৰুৱা, হেৰম্ব বৰা, মুকুল বৰুৱা,
ৰমেন বৰুৱা, জয়ন্ত (বাণা) হাজৰিকা, খগেন (ধন)
নহস্ত, বলেন হাজৰিকা আৰু উপেন শৰ্মা।

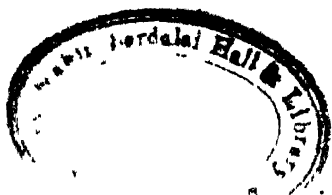
মূল্য : এটকা পঁচিছ নয়া পয়চা

মুদ্ৰক :

শ্ৰীকাৰ্ণাচৰণ পাল

নবজীৱন প্ৰেছ

৬৬ গ্ৰে ষ্ট্ৰাট, কলিকতা-৬

প্ৰসঙ্গম্ৰমে

কুঁৱলী আঁতৰি যা প্ৰকাশ কৰিবলৈ শ্ৰদ্ধেয় শ্ৰীবিচিত্ৰনাৰায়ণ দত্তবৰুৱা বি-এল ডাঙৰীয়াই ভাৰ লোৱাৰ কাৰণে তেখেতৰ শলাগ ললোঁ।

এই গীতকেইটাত সুবকাৰ আৰু কণ্ঠশিল্পীসকলৰ ভাগ আছে কাৰণে তেখেতসকল সকলোকে প্ৰশংসাই-প্ৰানিয়ে মোৰেই লগৰীয়া কৰি লৈছোঁ। অৱশ্যে কথাভাগৰ বঢ়া-টুটাৰ অপৰাধ মোৰ।

প্ৰচ্ছদপট পৰিকল্পনা হীৰেন ভট্টাচাৰ্য্যৰ। উৎসাহো অনেকখিনি তেওঁৰেই। মৰম আৰু কৃতজ্ঞতা জনাইছোঁ তেওঁক।

ছপাশালৰ কম্বীবৃন্দ আৰু গৰাকীজনলৈ ধন্যবাদ জনালোঁ।

কেশৱ মহন্ত

ভাগুকবাৰী

৪ অক্টোবৰ, ১৯৬০

ধনৰ হাতত

সূচীপত্ৰ

	গীণৰ প্ৰথম শাৰী	পৃষ্ঠা
১।	অ' কুঁৱলী	১
২।	অজ্ঞান বেথান লাগি শিহৰণ ...	৩
৩।	অ' জোনালী	৪
৪।	অ' হেমহু তোৰ দিগন্ত হিমৰ হাঁহিৰে ভৰা	৫
৫।	আই অ' আই	৬
৬।	আজি মোৰ ফুলবনে	৭
৭।	আমাৰ মৰা স্মৃতিৰ বুকুত উঠে বান ...	৮
৮।	আমি যে ফাগুন প্ৰাণ অগ্নিৰে জ্বলাওঁ মনহা মন	৯
৯।	আক নো কিমান শোৱ ...	১০
১০।	এই যে প্ৰীতি পৃথিবীৰে আকাশৰে ভাই	১১
১১।	কি নো স্তৱনি	১২
১২।	কুলু কুলু কুল ক'ত আকুল ...	১৩
১৩।	চঞ্চল অমুৰাগে অঞ্চল পাতি মাগে ...	১৫
১৪।	চিত্ৰলেখা, তোমাৰ তন্দ্রা ভাঙা ...	১৬
১৫।	জিৎ জিনা জিম জিম	১৭
১৬।	জিব জিব জিব জিব জৰী গছৰ পাত ...	১৯
১৭।	জুপিটি বাগৰি	২০
১৮।	জোনাবাই এ' চুমা এটি — ..	২১

	গীতৰ প্ৰথম শাৰী	পৃষ্ঠা
১৯।	টুন টুন কণমান আহা ...	২২
১০।	পদূলি সাবিবৰ হ'ল অ' বকূলি ..	২৪
২১।	বই যা বই যা অ'ই ...	২৫
২২।	বন জুই কুৰা জলিছে জলিব দিয়া ...	২৬
২৩।	বননিবে কোলা পালোঁহি ...	২৮
২৪।	বাইদেউ ছুজনী ছয়োজনী নাচনী .	২৯
২৫।	বেলিবে মুখৰ কলীয়া মেঘৰ ...	৩১
২৬।	ভাবভৰে সাগৰত জোৰাৰ উথলি উঠে—জোৰাৰ	৩২
২৭।	মৰুভূ আৰু কিমান কান্দিবা এমুঠি ঘাঁহৰ কাৰণে	৩৩
২৮।	মাটিবে চাকিটি টিমিকি টিমিকি	৩৪
২৯।	মুক্তিৰ দীপ জ্বলে দিক উজলাই ...	৩৫
৩০।	যাব জীৱনত হেৰালে ব'দালী ব'দালী হাহি	৩৬
৩১।	শুন অ' সুন্দৰে মাতে মাতে ...	৩৭
৩২।	সপোন তোমাৰ কপৰ শিখা ..	৩৮
৩৩।	সাগপাহী সাগপাহী নৈ ঘাটলৈ নাহিবা	৩৯
৩৪।	সোণেৰে গঢ়ালোঁ সঁচৰা থাক .	৪০
৩৫।	স্মৃতিৰ ভাবত তুলিব খোজোঁতে ...	৪২
৩৬।	হে কৰ্ণধাৰ ...	৪৩
৩৭।	হেই ঠ হো: ...	৪৪
৩৮।	হে শঙ্কৰ ...	৪৫

অ' কুঁৱলী

কুঁৱলী আঁতৰি যা অ'
 জাবৰে কুঁৱলী কুঁৱলী আঁতৰি যা অ'
 বাটৰে কুঁৱলী কুঁৱলী আঁতৰি যা অ'
 নাহিবি বিঘিনি নাহিবি
 আমি লগে-ভাগে কেচা-উম আনিবলৈ যাওঁ।

জিক্ মিক্ জিক্ অ'
 চিক্ মিক্ চিক্ অ'
 জিলিকে
 সেই জিলমিলনিত্তে
 মন আমাৰ চমকে
 লগৰ লগবীয়া অ' ছাপি আহ
 বুকুতে তোৰ বান্ধি লই
 ন-চেনেহৰে বল
 জুইগুৰি সানি ল'ই

বেলিটি যে আছে ব'ই
আদৰি আনিবৰে হ'ল।

অ' বদালী কুঁৱলী ফালি
আমি যাওঁ দলে বলে বিঘিনি ঠেলি
অ' বদালী স্বপ্ন ঢালি
হাজাৰ চকুত তই তৃষ্ণা দিলি ॥

অজ্ঞান বেথাৰ লাগি শিহৰণ
 ঘনে ঘনে কঁপে হিয়া
 কোনে জানো হয় পৰশ বুলায়
 সোঁৱৰণ আলফুলীয়া ॥

স্নান সন্ধিয়াৰ দিগ্‌বলয়তে
 ক্লান্ত দিনৰ সোঁৱৰণী উঠে
 শ্রান্ত অতীতে সানি দিয়ে হয়
 সঞ্চিত হুমুনিয়া ॥

মোৰ আকাশতো তৰাৰ চকুলো
 মিছায়ে নিজৰি সৰে
 দিনৰে জেউতি চকুলোৰে মাতি
 নিশাটি মৰহি মৰে ।

স্মৃতিৰ পৰশে সানে কাজল-বেথা
 এৰি-অহা কাৰ চেনেহ-সজল আশা
 উন্ননা মোক কৰিলেহি কাৰ
 পৰশনে কুমলীয়া ॥

৬

অ' জোনালী

আজি ৰাতি কথা এটি কাণে কাণে শুনা
বেলিৰে বুকুৰে আমি নিযৰে কণা ॥

বদালীয়ে দিলে চুমা উম সনা আমাৰে ওঁঠত
জুই-হাঁহি হওঁ আমি উন্মনা বেলিৰে কোচত ।
নামানো নামানো আমি কাৰো .কানো মানা ॥

সন্ধিয়া যেতিয়া নামে আকাশৰে গাত
বেলিটি ভাগৰি শোৱে পাহাৰে ছাঁত
টোপনিত্তে এৰি বেলিক মনে মনে পৃথিৱীলৈ আহি
ছববিৰে শিৰে শিৰে জগাওঁ আমি জিকিমিকি হাঁহি ।
তেতিয়া জোনালী আমাক নিযৰ বুলি জানা ॥

অ' হেমন্ত ভোৰ দিগন্ত হিমৰ হাঁহিৰে শুৰা
 স্কন্ধক সোণালী কৰা
 আমাৰো হিয়াৰ হিমৰ পুৱাটি শ্ৰীতিৰে বহণ-চৰা ॥

অশ্রু জলে এই জলে সূৰ্য্য গলে
 তিয়া গলে এই গলে হিম জলে
 গম গম গম এই মৰিশালী
 একে-জুপি তিল ফুলে হালিজালি
 ডোকমোকালিৰ শুকতৰা ॥

গড়া বহি শেষ হ'ল কুল
 শিপা ছিগি শেষ হ'ল ফুল
 হো-হো মৰণৰ চৰম সোঁতত
 থৰথৰ তেজীমলা পৰম বোমন্ত
 অনাগত-স্বয়ম্বৰা ॥

আই অ' আই

তোমাৰ চকুত বিশ্বয়ৰ সীমা নাই

যুগে যুগে তুমি মাতৃ প্ৰাণ-গঙ্গা বাখিঁচাঁ বোৱাই ॥

পৃথিৱীৰে ভ্ৰুকুটিয়ে ভীতি ঢালি যায়

স্নেহে তোমাৰ হাঁহি হাঁহি চকুলো বোৱায় ।

তোমাৰ কোলাত শিশু-প্ৰাণে উচুপি বিনায়

তোমাৰ চুমাত ঘুমটিয়ে জাগে উচপ খাই ॥

শুনা মাতৃ যুগ-ধাত্ৰী হাঁহি তোমাৰ বাখা লুকুৱাই

আনা আনা অগ্নি-বীণা তাঁৰে তাঁৰে ভৈৰব-বাগ

তোলা উতলাই ।

তেতিয়াহে বিঘিনিয়ে ভয়ে ভয়ে বাট এৰি

থাকিব পলাই ।

তোমাৰ হিয়াৰ প্ৰাণ-গঙ্গা ব'ব মাতৃ সেইদিনা

পাৰ ওপচাই ॥

৬

আজি মোৰ ফুল-বনে
মনে মনে ঘনে ঘনে
কৈ থকা এটি কথা
শুনিবানে কাণে কাণে ॥

নিলাঞ্জী আহিন আহি
আস্বাৰত হাঁহি হাঁহি
প্ৰথম ফুলৰ কলি
চোৱাঁ সোণ পেলালে নে ॥

বতাহ অ' অচিন বতাহ
মোৰ আলফুল কলিটি নোজোকাবি।

যুগ যুগ সাঁচতীয়া হেপাহৰ-স্বপ্ন
যুগ যুগ আটকোয়া সাধনাৰ বড়
আছুটীয়া চেনেহেৰে ঢাকি থম সযতনে
সাঁচি থম সযতনে ॥

আমাৰ মৰা স্মৃতিৰ বুকুত উঠে বান ॥

ঘোপ-মৰা আঁউসীৰ নিশা পৰে ওৰ
 'জীয়া মাটি খৰাং কৰা গুচে ব'দবোৰ
 ভৰি ভৰি পৰে জুৰি-জান ॥

ৰাতিপুৱাল অ'

ৰাতি পুৱাল নাঙল লোৱা হালৰ বলদযোৰ
 টোপনিৰ আল-জাল ভাঙা দেউতা মোৰ
 এই বছৰৰ ভৰ বাৰিষা নাহে ছনাই ঘূৰি
 বৰষুণৰ জীপ পৰিছে বহল পথাৰ জুৰি
 সিঁচি যোৱা কঠিয়াৰে ধান ॥

এই কঠিয়াৰ পুলি গজক জাবৰ গুচাই দিয়া
 লতপতক'ই শইছ বাঢ়ক ছেগতে গোচ লোৰা
 এই ধৰণীৰ মৰণ গুচাই জীৱন দিয়া গাঁথি
 হাতত তোমাৰ মৈ নাঙল কাষত তোমাৰ মাটি
 চকুত ঢলৰ পলসভৰা গান ॥

আমি যে কাগুন প্রাণ-অগ্নিৰে জ্বাওঁ মৰহা মন
যুগৰ ভঙ্গ-বেদনাত শুনো জন্মৰ ফ্ৰন্দন ॥

তিলে তিলে যাব দেহা ভাগি যায়
তথাপি নাভাগে মন
যাব আকাশৰ তৰা খহি যায়
তথাপি নখহে পণ
পোহৰৰ কণা বিচাৰি বিচাৰি
যাৰ জীৱনৰ বণ
আমি আনো তাৰ নৱ-জীৱনৰ জনমৰ মহাক্ষণ ॥

দেশৰ সীমাই বাখিব নোৱাৰে
পৃথিৱীৰ যৌৱন
দেহৰ বৰণে ঢাকিব নোৱাৰে
হৃদয়ৰ মৌ-বন
জ্ঞান পাবি যায় বান্দৰ জুই
অস্ত্ৰৰ বন্ বন্
চকুৰ জুইৰে জ্বাওঁ নবক
বটো পোহৰেৰে নন্দন ॥

আৰু নো কিমান শোৱ
 মৰমী কলিটি মোৰ
 পছমবে চকুযুৰি
 মেল এটিবাব তোৰ ॥

মন ফুলনিৰ বন হালে জালে
 আহিনব হাঁহি শুনি
 ভৰা বাৰিষাৰ আশাৰ পলসে
 এৰি বায় স্ফৈৰবনী
 ওপজে সপোন মোৰ ॥

বেলিবে জেউতি সানি গাল্ ছুখনিত
 জিলিকে জোনালী শাৰদা
 মোবো আত্মাৰ জ্যোতিবে উজ্জলি
 জাগ্ অ' কলিটি দবদী
 প্ৰথম কলিটি মোৰ ॥

এই যে প্রীতি পৃথিবীতে আকাশে ভাই
পূরতিব তৰাটিয়ে দিয়ে সৰিয়াই ॥

মহা মহা চকুপানী নাকান্দা বিনাই
দয়াময়ী পৃথিবীয়ে অশ্রু দিয়া নাঈ
সৌ যে আকাশ
সৌ আকাশৰ অসীম দেহৰ স্নেহৰ সীমা নাঈ ॥

এই পৃথিবীৰ বেদনাৰে ভৰা নীলা বুকু
এই পৃথিবীৰ মমতাৰে জ্বলা তৰাৰ চকু
সৌ আকাশৰ জোনে-জোনে পৃথিবী চৌবায়
সৌ আকাশৰ কেঁচা ব'দে পৃথিবী জগায়
পৃথিবীতে আকাশেৰে প্রীতি মুচুকায় ॥

কিনো সুরনি
 তোবে মুখনি
 পছমবে ঠাৰি যেন
 হাত ছুখনি ॥

তোবে চকুযুৰি
 যায় উৰি উৰি
 বিচাৰি বিচাৰি কোন মায়াপুৰী।
 কোন সবগ জিনো বুলি
 মনৰ পাখি মেলি দিলি
 উজ্জলি জিলিকে সউ দূৰ-দূৰণি ॥

দুখৰে পোননি
 আউসা গুণনি
 সুখৰে জুৰণি
 .জানবে বেঙনি
 শমানিশা ফালি ফালি
 জোনালী তোৰ ছটিয়ালি
 ধপালী তবালী তোৰে ভিৰবিৰণি ॥

কুলু কুলু কুল ক'ত আকুল

লুইত লুইত অ' দিয়াকুল

যা গৈ যা গৈ যা

যা বৈ যা বৈ যা

যা কৈ যা কৈ যা

তোবেই পাবতে কেলেই ফুলিছে ফুল হৈ তেজীমলা ॥

ঢোৱে ঢোৱে ধৌকি বাথো কাংবনো ভেলা

মলয়াতে উখল মাখল পালৰে খেলা

বিণি বিণি শুনি কি স্তৰ আলফুলীয়া।

“চোৰা চোৰা পুৱাৰ আকাশ হেড়ুল বুলীয়া।”

তোমাৰ ভৰিৰ খলক শুনি পিতা থমকিল

পাৰত বান্ধি নাওখান কোৱনো নামিল

পিতা তোমাৰ ভাগৰুৱা কোৱঁৰ আলমুৱা

মৰমী মানুহে মাতে চকু তুলি চোৰা।

এপ সলোৱাঁ এপ সলোৱাঁ অ' তেজীমলা

কাৰ পালেহি চোৱাঁ চোৱাঁ জীৱনৰ ভেলা ॥

দূৰৰ নাৱৰীয়া নহয় তেজীমলা
মাহী আইৰ কপটো নাই
শতুক থাকিলেও আপোনাৰ মাহুহো
জগতত বিচাৰি পায়।

ফুলৰ ৰূপে এৰি আদৰণ জীয়াৰী
পিতাকক জনালে সেৱা
চকু তলে কৰি বুকুৰ আপোন-জনক
গোপনে যাচিলে হিয়া।
মাহীৰ কপট শুনি কোঁৱৰে কান্দিলে
পিতাকৰ পুৰিলে বুকু
কলে তেজীমলাক, “আই নাকান্দিবি
তাইৰ মই ক্বাটিম গৈ চকু।”

পোহৰে হাঁহিলে লুইতে নাচিলে
মলয়াই যাচিলে বা
দুঃখৰে আকাশে বেলিৰ ফোঁট পিন্ধিলে
জগতে জুৰালে গা।

এন্ধাৰ আঁতৰিলে সপোন বিৰিঙিলে
পোহৰৰ মিচিকি চোৱাঁ
টুবে বুকুতে লাখ তেজীমলা
জীৱনক আদৰি লোৱা ॥

চঞ্চল অমুবাগে অঞ্চল পাতি মাগে
 আলফুল আনমনা যৌবন উন্মনা
 প্রাণ-বীণা মর্মণি মুঞ্জনে ॥

নিজবাব জিব জিব বেথা যাচে কাণে কাণে
 সুব জলে তিববিব কথা নাচে গানে গানে
 ফাগুনৰ বাগী-বঙা গুণ গুণ মন-ভঙা
 বসন্ত, শুন শুন গুঞ্জবে ॥

দারণী আঙুলিব বুলনি কুমলীয়া
 চাৰনি ছচকুব হিয়া জুবণীয়া
 যৌৱন উপকূল কবে আজি বিয়াকুল
 স্ৰগ জুহু নৃপুবৰ ঝংকাৰে ॥

চিত্রলেখা, তোমার তন্দ্রা ভাঙা
 চিত্র আজি মোর উদ্মনা
 ঝঙ্ক উষার কাষা স্বপ্ন-বঙা
 চিত্রলেখা তুমি নৃত্য আনা ॥

কত আশা ফুলি জরি জরি সবে
 শেরালি-নিশাব এই সাধনা
 পাগি ছিগি হায় মন-পর্থা পবে
 উবি উবি ক্লাস্ত কামনা
 আহাঁ আহাঁ আহাঁ তুমি অনন্যা ॥

পুরতিব বাগী-ভবা প্রণয়বে বথ
 জানো জানো সিঙ বচ বাজনবে পথ ।
 কত ঢউ উঠি সাগর কঁপায়
 কত জোরাববে ছলনা
 নাও মেলি তাতে নাবিকে পূবায়
 কুলবে আকুল-বাসনা
 আনা তুমি আনা মধু-পূর্ণিমা ॥

দেউতা : জিৎ জিনা জিম্ জিম্
 হাতৰ মুঠি মুখলিম
 যেয়ে কবি তাকে দিম্ ।

জিৎ : সেই তিনটা লাটিম্

দেউতা : বে'চ্ তেনে শুন্ জিৎ
 তই হ'লি লাচিত্
 চাপকণ গা-টিত্
 হেংদান বণজিৎ ।
 জিনা তই চিত্ৰলেখী
 বাহুত বান্ধি ল পাখি
 উৰি যাবি ছবি আঁকি
 বিচাৰি হেবোৱা সখি ।
 লাচিত আগত যাব হেংদান লই
 চিত্ৰলেখীয়ে দিব বাট ক'ই ক'ই
 জিম্ যাব লৰি লৰি পহবা সি দে'ই !
 ৰিণিকা ধিনিকা ধিনা শ্ৰীৎ শ্ৰীৎ খেই ।

জিনা : অ' দে'তা ঘোঁৰা এটা দিবা নে লগত ?
দেউতা : আৰে' আৰে' ময়ে ঘোঁৰা উঠ্ পটাপট্

আটায়ৈ : বা—ৰে'—বা !

ঘোঁৰা দে'তাৰ শিঠিত
জিম জিনা জিৎ জিৎ
চিত্ৰলেখী লাচিত্
পাট্ পাট্ পিট্ পিট্
বিচাৰিম পৃথিবীত ।

(আমাৰ) বনৰীয়া মনটিত
নাই কোনো খান্ থিত্

(আমাৰ) বৰগীয়া প্ৰাণ্‌টিত
উৰগীয়া সংগীত্

(আমাৰ) চিত্ৰলেখীৰ চিত্
লাচিতৰ সাহপিত্
বুকুত দেশৰ হিত্
মৌচুম চাৰনিত্
আমি যে অপৰাজিত ॥

জিব জিব জিব জিব জবী গছৰ পাত
 বিব বিব বিব বিব লৰিছে কি বাত
 অ' তোৰ জিৰণি নাই এধানি গাত ॥

তোৰ তলেদি যুগে যুগে
 মোৰ ফাগুনৰ বাট
 তোৰ লালগী বিতত নাচত
 সুনো চেনাইৰ মাত ॥

মনৰে মছবাত সূতা আউল লাগিল
 নাপাওঁ মই বিচাৰি আঁট
 চেৰেকীৰ চকৰি পৰিছে ভাগৰি
 উঘাত মোৰ মুঘুৰে হাত ।

ফাগুনৰ আমনি সহিব নোৱাৰি
 শিপিনীৰ নচলে তাঁত
 অ' অকণি পাত্ নাচনি
 নাচ নাচ নাচ
 আজি জিৰাওঁ তোৰে ছাঁত ॥

জুৰিটি বাগৰি
 থমকি ভাগৰি
 জ্বিৰ জ্বিৰ পুলক জগায়
 মৰমী পাপৰি
 তোমাক আৱৰি
 আলফুল চোৱঁৰ বুলায় ॥

মনৰে দীপালী জ্বলে উজ্বলি
 তোমাৰ পৰশে কৰে বাউলী
 জীৱনৰ জোনালী তুমি আনিলা
 মনৰ বনত মোৰ বং সানিলা
 জগালা গান সুৰেৰে কঁপাই
 আনিলা বান জীৱন চোৱাঁই ॥

বনৰে হৰিণযুৰি উমলি
 চমকি থমকে মন উতলি
 বনৰে পখীৰ কল-কাকলি
 তোমাৰ সুৰতে উঠে আকুলি
 বাগীয়ে তাৰ তোলে জোৱাৰ
 প্ৰিয়তমাৰ
 প্ৰিয় তোমাৰ ॥

জোনাবাই এ' চুমা এটি দে
 মোৰ সোণৰ সেউজীয়া চকুতে ।
 জোনে দিব জেতুকীয়া চুমাটি
 মোৰ সোণ যাব দেহি ঘুমটি ।
 পাখি মেলি নামি নামি আহ জোনাবাই,
 সোণ মোৰ ঘুমটি যায় ॥

বগ পখীৰ বগা আনি উৰণীয়া
 গুঁথি দিম দলিচা জুৰণীয়া
 গাৰু পখিলাৰ পাখি চুলে পমি যায় ॥

ডাৰলৰে একাঁজলি কাঞ্জল আনি
 অকণি দুচকু আজি বোলাম সানি
 জুৰ বা ৰিব ৰিব আহিবি সোমাই ॥

টুন টুন কণমান আঁহাঁ
 সোণকণ পোনাকণ আঁহাঁ
 অণুকণ বস্তু
 মনুকণ ভণি
 আঁহাঁ অ' কণুমাও
 আমি সুকয়ল দেশলই পোহৰ বিচাৰি যাওঁ ॥

আমি যাওঁ দলে দলে
 আমি গাওঁ সমদলে
 আমি অকণি এধানি
 মৰতৰ পাৰিজাত
 আমি মৰতত মৰমৰ কাৰেং সাজিম বুলি
 পোহৰ বিচাৰি যাওঁ ॥

সৌ পূবৰ দুৰ্গিত
 কিহৰ জ্বিলিঙনি
 বেলিবে বেঙনি নে

কুঁৱলী আঁতুৰি যা

আমাৰ কুমলীয়া
মন উৰণীয়া
তাৰে বোল সানি লম নে ?

বলা তেনে
ন-সুক্যৰ বং কাঢ়ি লই
আমাৰ এখানি মন বোলাওঁ গৈ
আমি পোহৰৰ জয়গান গাওঁ ॥

২০

পদূলি জাৰিবৰ হ'ল অ' বকুলি
সলিতা লগাবৰ হ'ল
নাহৰ ফুলি ফুলি উছলি মুছলি
কোন আহিবৰে হ'ল !!

বুকুৰে কাঁচলি পৰিব পিছলি
ভালক'ই সামৰি ল
সোণ-পখিলা
মন যে কমোৱা তুলা ॥

নেলাগে যাবলৈ পানী আনিবলৈ
নৈৰ চেঙেলীয়া ঘাট
ৰুকালৰ গাগৰি পৰিব বাগৰি
শুনিলে চিনাকি মাত।
যাউতি যুগৰে চিনাকি খোজৰে
চোতালত পৰিব ধূলি
সোণ-পখিলা
পদূলি মুখলৈ ওলা ॥

বই যা বই যা অই .
 আই মোৰ লুইতৰ পানী ৰূপোৱালী
 জ্বিলমিল জ্বিলমিল কই ॥

তোৰে যে বুকুতে কত অতীতৰে
 বিজয় কিৰীতি অঁকা
 কত সোৱঁৰণী কত যে কাহিনী
 তোৰে যে বুকুতে গঁথা
 বাজে ৰিণিৰিণি কই ॥

লুইত মোৰ জননী অ'ই
 তোৰে পৰশনি লাগি
 পাহাৰে ভৈয়ামে লখিমী উঠিব জাগি ।

মলয়াই বিচিলে লাহী আঁচলেৰে
 হাঁহিৰে সঁফুৰা লই
 লুইতৰ পাৰৰে আমি অসমীয়া
 গাওঁ জীৱনৰে জয় ॥

বন জুইকুৰা জলিছে জলিব দিয়া
 কোনোবা যুগৰ পিচত হয়তো
 পোৰা অঙঠাই দিব অতীতৰ সাধী
 আজি নাভাঙিবা
 আজি নাভাঙিবা সপোন-শিখাৰ পাখি ॥

এই জুইকুৰা °
 চেচা পৃথিবীৰ
 বুকুত তপত
 বিবিণা বনৰ জুই।
 বিবিণা পাতত
 কপ-কাবেঙৰ
 সোণ-শিশু আছে শুই।
 জগাই নিদিবা জগাই নিদিবা
 শিখাৰ চুমাই উজলাব তাৰ বং
 অন্ধ-প্ৰেমেৰে নাৰাখিবা তাক ঢাকি ॥

এই সন্ধিয়াৰ
কানিয়ুনি লাগি
তলমূৱা এই
মানিয়ুনি জুপি
ভীক-আত্মাৰ সাথী ।
এই সন্ধিয়াটি
বুকুত সাৱটি
গভীৰ নিশাৰ
স্থবিৰ আঁচলে
মোকো যে ধৰিব চাকি
নুমাই নিদিবা নুমাই নিদিবা
বিবিণা-বনৰ চাকি ॥

বননিবে কোলা পালোঁহি
কু কু হাহ্ হা আহাঁ হাঁহি ॥

লিহিবি বিবিণাৰ লৰে কি পাত
মিহিকৈ কছৰাই লগালে মাত
দূৰণিবটীয়া আহি আহি
বালিভাত খাবলে ওলালাহি ॥

নৈৰে ইপাৰে তৰিছো ঘৰ
সিপাৰে বননি কঁপিছে বৰ
ধুমুহা আহিলে ভাগে যদি
ততাতৈয়াকৈ ল সাজি ॥

হাবিনে মাজতে কান্দিছে কোনে
শৰ কি ভেলেঙী নেমানে মনে
চিকাৰী নাযাবি থক কান্দি
হৰিণৰ চেনেহ শুন মন দি ॥

বাইদেউ দুজনী দুয়োজনী নাচনী
 বিহত হেনো নাচিব পায়
 ছুৰাব-ঘৰ মাৰি লই নিদিয়ে অ' চাবল'ই
 গুণ-গুণাই কিবাকিবি গায় ॥

কলেজৰ ককাইদেউ বন্ধত আহিলেও
 লগ দেখোন পোৱাই লেঠা
 মাক কয় স্মৃধিলে, “তোক নো কলে’
 আদাৰ বেপাৰী জাহাজৰ কথা ?”
 মাৰ হলে বৰ মজা খালি খালি পিঠা ভজা ;
 “মা আৰু এটা দিবা নে ?”
 মাই বোলে, “এতিয়া খাইছই যেতিয়া
 পিছতেই খাবিচোন দে !”

ঠিক আছে তেনেহলে আহিলেই টুন টুন !
 হাত-বাউল দি বোলে, “এই এই শুন শুন,
 বৰদৈচিলা হেনো চিলনীৰ লাখ গুণ

ঘৰ ভাঙে গছ ভাঙে গ্ৰাছ ভাঙে টুন টুন
বনগীত গালে হেনো সাম কাটে এশ গুণ ;”
“কথা নাই তেনেহলে তাল ধৰ টুন টুন
টোলৰ visit ভিন্ দৌ retreat retreat
বাই দৌ বিহুৰ পিছত যাব ;
তালে বোলে ঠিক ঠু fit fitting fit !”
ভিনদেৱে বোলে, “গম পাব !!”

বেলিবে মুগন কলীয়া মেঘৰ
 চমকা আঁতৰি যায়
 শুন ভাগৱতা কোন বাটকৱা
 আৰু ভয় নাই নাই ॥

যি হেৰুৱালি সি নৈবে বালি
 এই আছে এই নাই
 যি পাবি সিও অজান যদিও
 নৰবি থমক খাই ॥

বাট তোৰ দূৰণি নলবি জিৰণি
 বৰৰ সময় নাই
 মন নৰ্কপাবি দেহা ভাগৰিব
 পৰিবি উজুটি খাই ॥

চকুৰে নেদেখা কোনোবা দূৰণিত
 চেনেহৰ সঁফুৰা আছে
 মনেৰে নোপোৱা কোনোবা বননিত
 জীৱনৰ হৰিণাই নাচে
 মন নেপেলাবি অ' বাটকৱা
 যা ধীৰে আগুৱাই ॥

ভাবতৰ সাগৰত জোৱাৰ উথলি উঠে জোৱাৰ
তালে তালে ঢউ দোলে দোলে সউ
থৌকি বাথৌ পাবাবাৰ ॥

আজি শুভ-জনমৰ লগনত
হাঁহি-বঙা শৰতৰ গগনত
দীপ্তি জলমল-উচ্চল-ধ্ৰুৱ-তাৰকাৰ ।
শান্তিৰ ছুৰ্কাৰ খবতৰ স্ৰোতধাৰ
নাও চলে নাও চলে গুৰিয়াল তুমি তাৰ
পাৰৰ সপোন সানি ছচকুত দিছা অঙ্গীকাৰ ॥

পৃথিৱীৰ কংসৰ হিংসাৰ কাৰাগাৰ
খহি পৰে খহি পৰে শৃঙ্খল মহাভাব
জনমৰ জেউতিৰে জীৱনৰ যমুনাৰ
ছপাৰ উপচি পৰে নাই নাই আন্ধাৰ
পূব দিগ্বলয়ত শঙ্খ বাজিছে গুনা
জন-গণ-মন জয়-যাত্ৰাৰ ॥

মক ভু আৰু কিমান কাঙ্ক্ষিবা এমুঠি ঘাঁহৰ কাবণে
 তপত শুকান চকুলো কিমান
 টুকিবা নিমাতে নিজানে ॥

তোমাৰ নিশাহে কিমান সাগৰ
 টেউবে মুখৰ কৰিলে
 তোমাৰ উশাহে কিমান আকাশ
 মেঘৰ বাগীবে ঢাকিলে
 তোমাৰ বুকুত সিজু ফুল ফুলে
 বেদনাৰ পাৰিজাত
 তথাপি মকভু তোমাৰ প্ৰাস্তৰ
 জ্বলি মৰে কিনো তৃষ্ণাত
 আপোন কৰা
 আপোন কৰা
 মাতিছে সেউজী সপোনে ॥

মাটিৰে চাকিটি চিল্লিকি চিল্লিকি
 হুমাৰ খোজে কয় হয় ॥
 মন নাকান্দিবি উচুপি উচুপি
 আশাৰ সমাধি চাই ।
 চকুৰ পানীৰে বাট নেভেটিবি
 মৰণে সঁহাৰি পায় ॥

কাল যমুনাৰ সোঁতৰ পাকত
 ডিঙা তুলু বুলু হয়
 নাৱৰ টিঙৰ মাটিৰ চাকিটি
 তথাপি হুমুৱা নাই
 মন নাকান্দিবি উচুপি উচুপি
 মৰণে সঁহাৰি পায় ॥

মুক্তিৰ দীপ জলে দিক উজলাই
 বাসন্তী বন লৰে মন উতলাই
 বণৰ কবাল মেঘ পলায় পলায়
 শাস্তিৰ জেউতিয়ে জগত জগায় ॥

দেহাৰ বৰণে আৰু দেশৰ সীমাই
 আমাৰ মনত ভেদ ভাব নোপজায়।
 আমি যাওঁ সৃষ্টিৰ গীত গাই গাই
 দিঠকৰ দৃষ্টিৰে দীপালী জলাই ॥

তৰোৱাল ঘিণ লাগে দিওঁ দলিয়াই
 পছমৰ বেণু সানো মন ওপচাই
 জীৱনৰে জড়া জিনি যাওঁ আগুৱাই
 উত্তৰৰ তৰাটিয়ে বাট দেখুৱায় ॥

যাব জীৱনত হেৰালে ব'দালী ব'দালী হাঁহি
 যাব স্বপ্ন উৰি উৰি ক্লাস্ত
 তাক মাটিৰ মৰমে কৰে ভ্ৰাস্ত ॥

একোলা চেনেহত উমলি-জামলি
 সপোন শিশুটি মোৰ ভ্ৰাস্ত
 নজগাবি তাক অ' নজগাবি আজি
 বাগীয়ে ঢাকিছে দিগন্ত ॥

সন্ধিয়াৰ আন্ধাৰে আৰবি আনিছে
 যাব জীৱনৰে প্ৰাস্ত
 দূৰৰ পোহৰে তাক মাথো হায়
 কৰে আজি দিগ্ভ্ৰাস্ত ॥

শুন অ' সুন্দরে মাতে মাতে
কাগুনর সেন্দূরী বাটে বাটে ॥

জোন জ্বলে জুই-বঙা বাঙে বঙে
আকাশ লাঙলী আহা! কার পবশনে
পলাসব ডাল এৰি সবা পাতে
বঙীণ-কুমুম-শিশু-সপোন মাতে ॥

ক্লাস্তি ভাং তয়ো এই লগনতে .
বঙে পবাগ সিঁচ মন-গগনতে
মোচুমী-আশা-মাত উস্তাল চিন্তে
অমবারতী পাত অস্তবতে ॥

সপোন তোমার কুপব শিখা
 বিচাৰিলোঁ কত নিশা
 কত বাতি মোৰ উজ্জাগৰে গ'ল
 তেও নফলিল আশা ॥

কিমান ধুমুহা গ'ল
 কত আশা শেষ হ'ল
 পাখি ছিগি মোৰ সুৰ খহি গ'ল
 তথাপি নাপালো দেখা ॥

কোনে জানে কিয় আজি অপৰত
 আহি দেখা দিলা মোৰ দিঠকত
 কোনো জানে কিয় সুবে মোৰ আজি
 বিচাৰে তোমার কথা ॥

ডেকা': সোণপাহী সোণপাহী মৈ ঘাটলৈ নাহিবা
পানী লৈ উভতি যাওঁতে কেৰাহিকৈ আৰু নেচাবা।

গাভৰু : আজলী ছোৱালী মই যে একো কথা নেজানো
মোৰ চকুৰ নীল-যমুনাত তোমাৰ নাও বাল্য কিয়নো।

ডেকা : সোণপাহী সোণপাহী আৰু তামোল নেখাবা
পিক্‌বঙা গুঁঠৰ হাঁহিৰ ফুলবাণ আৰু নেমাৰিবা।

গাভৰু : পলাস বঙা জ্বা বঙা মেঘ-বঙা সন্ধিয়া
তাতকৈ বঙা চাৰনিটি শৰীল মোৰ পুৰি নিয়া।

ডেকা : সোণপাহী বাউলী চুলিৰ ডাৱৰ তুলি নাহিবা
হেজাৰ কুটিল কাল-নাগৰ পাশত আৰু নেবান্ধিবা।

গাভৰু : কাউৰী ক'লা কুলি ক'লা মৈৰ ক'লা যমুনা
তাতকৈ ক'লা বিবহ-বাতি পুৱাবনো
মোৰ কোন দিনা!

ডেকা : সোণপাহী সোণপাহী আৰু কিমান কান্দিবা
তোমাৰ চকুৰ চকুলোৰে মোৰ মন কিমান তিয়াবা।

গাভৰু : পিৰীতিয়ে দেহা পোৱে উচুপায় মোক বিবহে
তোমাৰ কথা মনত পৰি নিশা মোৰ ঘুমটি নাহে।*

[গাভৰু : চেনাই অ'—অ' চেনাই—অ—অ'

ডেকা : দেহী অ'—অ' দেহী—অ'—অ'.....]

* গীতিটি “স্নয়নী স্নয়নী” শীৰ্ষক বঙালী গীত এটিৰ প্ৰায়-অনুবাদ।

সোণেৰে গঢ়ালোঁ সৰ্টকরা খাক
 বৰলোকে পিতলৰ বোলে
 বৰলোকৰ পিতলত সোণে চিকেমিকায়
 দায় লাগে সমাজত ক'লে।

ল পাক গুলচী ল
 বিছতলিত আহি শগুণ পৰিছেহি
 যোবে যোবে মৰা শ
 মন তামোল নহয় ফালি দেখুৱাবি
 মুখ ফালি কথাটো ক, বাই গুলচী এ'
 মুখ ফালি
 মুখ ফালি কথাটো ক।

নাচ বাই গুলচী নাচ
 লঘোনীয়া পেটটিত ভালকৈ মাৰি ল
 পানী গামোছাবে ফাঁচ
 পেট সুন্দা হ'লে নাচি জুতি পাৰি
 খোৱা বোৱাৰ কথাটো পাছ, বাই গুলচীএ'
 এই বেলি
 এই বেলি পানী গামোছাকে ল।

গা বাই গুলচী গা
কটনা কাটিলি বানচো নাপালি
তাবেহে গুণ-যহ গা
তাকো যদি গাবলৈ গাত বল নাপার
বতাহ একাহীকে খা, বাই গুলচী এ'
এই বেলি
এই বেলি
বতাহ একাহীকে খা ॥

ঘূৰ বাই গুলচী ঘূৰ
ধন-ভঁড়াল বখায়াই ধন লৈ পলাইছে
ধবোতাক পাতিছে চোৰ
কাৰেঙৰ পদুমিত ডকাইত পহৰীয়া
উৰহীৰ নেপার ওৰ বাই গুলচী এ'
নেপার
নেপার
উৰহীৰ নেপার ওৰ ॥

এটা হাতত এপাহ ফুল
এটা হাতত এপাট শূল
বুজা বুজা জনা-বুজা লোক ।
ফুলতে ভোল নেযাবা শূলেৰে যে হানিদ
শাওপাত নিদিবা মোক ॥

স্মৃতিৰ তাঁৰত ভুলিব খোঁজোতে
 হেৰোৱা হিয়াৰ স্মৰ
 কোনে আহি জানো ভুল কৰি যায়
 আঙুলি বুলনি মোৰ ॥

গ্লান সন্ধিয়াৰ দিখলয়ত অঁকা
 ক্লাস্ত মিচিকি সিও জানো মৰীচিকা
 ভ্ৰাস্ত আকাশ পপীয়া তৰাবে ঢকা
 হেৰোৱাৰ চকুলোৰ ॥

তোমাৰ চকুৰ টোপাল আজিও
 মোৰ ছুচকুত জ্বলে
 স্পগিকথ ভুলে হিয়াত আজিও
 বেথাৰ জোৱাৰ তোলে
 সিদিনা তোমাৰ কাজল প্ৰাণত অঁকা
 মোৰ তুলিকাৰে সজল মনৰ বেথা
 মুঠিবনে জাগি হেৰোৱা দিনৰ আশা
 উজলাই স্মৃতি মোৰ ॥

হে কৰ্ণধাৰ

মোৰ জীৱনত জ্বলোৱা

জ্বলোৱা দীপ শিখা

দীপশিখা অনিবাৰ।

ধুই নিয়া মোৰ শঙ্কা মনৰ

চকুলো ভীকতাৰ ॥

ভৰি দিলোঁ মই যোৱাৰ বাটত

পোহৰৰ আশা লই

যাবৰ পৰত শঙ্কা জাগিছে

জাগিছে সংশয়।

দিয়া মোক সেয়ে বুকুৰ মাজত

পোহৰ পোৱাৰ মহান অঙ্গীকাৰ।

সম্মুখত সউ বাধাৰ পাহাৰ

চাৰি কাষে এয়া নামিছে আন্ধাৰ

বুকু কঁপে থৰথৰ

মোক পোহৰ এখানি দিয়া

মোক জেঁৰ দেখুৱাই নিয়া

নাশ কৰি অন্ধকাৰ ॥

হেই ও হো: হেই ও হো:
 মাৰ বঠা মাৰ জোৰে হেই ও হো:
 গাৰ জোৰে মাৰ জোৰে হেই ও হো:
 অ' হ' হ'—এ' হে' হে'—এ'
 নারত যিমান বঠা মনত সিমান কথা
 জোৰে হে
 ধৰ গুৰি গুৰিয়াল ছ'ছিয়াবে ॥

চৌৰে বুকুতে তুলবুল নাও
 বাঘ বাছ বৰ-বৌ
 ধৰি ধৰি যাওঁ
 জালে বোলে তোল তোল
 নারে কৰে তুল বুল
 মাছ মাৰি ভাত মোকোলাওঁ ॥

সাগৰৰ মাজৰে কোনো এটা স্বীপৰে
 এইদৰে মাছুরৈবোৰে
 মাছ মাৰি থাকোঁতে আকাশখন হঠাতে
 ঢাকিলে ক'লা ডাৱৰে

নাও চপাব খোজোঁতে সাগৰৰ বুকুতে
পৰিল এক বজ্জহিলৈ
তাবে বুকুৰপৰা এটি বিননি আনিছে বতাহে বৈ।

সাগৰে সাগৰে   অ' চেনাইটি
মাছ মাৰি আছিলোঁ   অ' চেনাইটি
পৰিলহি বজ্জহিলৈ।

কিনো দায়ে জগৰ   অ' চেনাইটি
লগালোঁ কুব্ৰৰ   অ' চেনাইটি
কৰিলে এই হেন বিলৈ।

মাকে কান্দিছে জীয়েকে কান্দিছে
কান্দিছে সোদৰৰ ভাই
হিয়া ভুকুয়াই ভাৰ্য্যাই কান্দিছে
পানীমলাই আছিলে চাই
সাগৰত বুৰেদি লুইতত ওলালহি কাজী পানীমলাজনী
(ক'লে) “পাতকী কুব্ৰৰ ভেঁটি উছন যাব
বৰঘৰত সোমাইছে শনি।”

হিলৈবে বাতৰি শুনি ধৰহৰি
কৰ্পোঁ কঁপিছিলে ডালত
বতৰৰ গম পাই সাহিয়াল বিছৰাই
সাহ গালে বিছৰে ডালত :

ভয়ত নিবিনাবি অ' কপৌ কপৌটি
আসৈও নিদিবি অ' কপৌ কপৌটি
শুন শুন কপৌ যুৰীয়া কপৌ
তোৰ যোৰ ভাঙোতা নাই।

সাহৰে বাতৰি অ' কপৌ কপৌটি
ডিঙিত দিলো আৰি অ' কপৌ কপৌটি
উৰ উৰ কপৌ যুৰীয়া কপৌ
জগতত ফুৰ বিলাই।

ডিঙিত চিঠি আৰি উৰিল কপৌযুৰি
পানীমলাই পেলাহে হাঁহি
হাঁহিৰ খিলখিলনিত জগত খলক লাগিল
বাজিল পাঁচ সূৰীয়া বাঁহী।

বাঁহীৰে সূৰতে জ্বিলমিল সেন্দূৰৰ ফোঁট
সুছৰি মাৰিলোঁ জ্বিলমিল সেন্দূৰৰ ফোঁট
জুহুকাই জুৰিলে তাঁত হে
জ্বিলমিল সেন্দূৰৰ ফোঁট কাম চবাইৰ বঙা ঠোঁট
আঁচু আনি দিয়া সূতা আনি দিয়া
ফুল বাছেঁ গামোছাৰ গাত।
খৰকৈ গৰকা জ্বিলমিল সেন্দূৰৰ ফোঁট
চলালা জুহুকা জ্বিলমিল সেন্দূৰৰ ফোঁট

নাচনিৰ তৎ নাই গাত হে
জিলমিল সেন্দূৰৰ ফোঁট কাম চৰাইৰ ৰঙা ঠোঁট
কপৌ ফুলে বহা বৈ দিছাঁ গামোছা
পিৰীতি ঢালিছাঁ তাত ॥

এইবাৰ হিলৈ লৈ হিয়া কঁপাবলৈ
নাই নাই নাই কাৰো সাহ
চেনেহ আহুতিৰে জীৱন-হোম জ্বলিছে
তাতে মৰণ যাব জাহ ॥

৩৮

হে শঙ্কৰ

এই ভাদৰ মেঘালী

গধুৰ গধূলি

মাথোন স্মৃতিৰে মধুৰ ॥

সুৰৰ পদূলি উছলি-মুছলি

মনৰ মজিয়া

গগন-ধ্বনীয়। খোলৰ বোলেণে ছন্দাতুৰ

হে শঙ্কৰ,

সমুখৰ পথ পঙ্কৰ

এই ঠেক কোঠালিত

নাই বদালী

ভগৱান তন্ত্ৰাতুৰ ॥